

מקרא בראשית מפורש ב 8

(טו) ואתה תשופנו עקב, ע' שבת דף (קי), דהנחש הרודף אחר האיש מריח פסיעות עקביו ועי' מויקו וזה תשופנו עקב:

(כ) ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אס כל חי, כבר כתב הא"ע כי חוה היא חיה במילוף היו"ד לו' הממחלפת ואף כי עמה שנגזרה עליהם חיתה שם חיה לבת תמותה אינה הולמתה מ"מ כיון שהיא אס כל חי ולור מחלבתם וחיות כל דור ודור עד עולם ממנה הוא מתאים להם השם חוה:

(כד) ויגרש את האדם, במדרש חורבן ביהמ"ק הראה לו, ובמדב"א גירושין כאשה, כי כבר דרשו חז"ל מזמור לאסף ומירות היתה לו ששפך חמתו על העלים ועל האבנים, וכ"כ כי טובה גדולה ה' החורבן ביהמ"ק כי כ"ז שהי' קיים ועשרה ניסים נעשים בו ועין בעין נראה ה' ה' החטא נחשב לקלקול גדול, משא"כ בחורבנו שנסתם כל חזון, וטובה הו' ה' לאדם בגירושין שלו מג"ע, כי קשה החטא בפלטין של מלך לכן גירושי אדם מג"ע ה' לטובתו והי' כמו חורבן של ביהמ"ק, וענין הזה הוא גירושי אשה שנמלא בה ערוות דבר, שמוטב לה לחטוא בפנוי מחטא של א"א:

ד (ד) מברורות לאנו ומחלביהן, ע' ברש"י שבת (י"א) ד"ה עגלא תלתא כי הוולדות הבכורות אינן משוכחות כ"כ, והכל הביא

מבכורות לאנו ראשון במעלה, אבל השגיח שיהי' מחלביהן משוכח ג"כ: (ו) רמה חרה לך ולמה נפלו פניך, לא שאל אותו על חטאיו שגרמו שלא שעה אל קרבנו, כי כ"כ חכמי מוסר כי העלצות היתה על העברה יותר גרוע מעברה עלמה והיא תגרר אחרי' חטאים, וזה שאמר השי"ת למה חרה לך ולמה נפלו פניך, שזה יותר רע מעברה עלמה, אס חטיב, לשון שמחה, מלשון וייטב לבו, שאת, בכחך להגביה א"ע מירידתך, ואס לא חטיב, אז לפתח חטאת רובץ, עומד אתה על פתחן של חטאים אחרים:

(יב) בי תעבוד את האדמה לא תוסף תת כחה לך נע וגד תהי' בארץ, כי בכ"ד נמלא ארבע יסודות אש מים רוח עפר וכן נמלאו במאכלים והאוכלים מקבל מהם את תנועת יסודות הללו ומאוכל נעשה אוכל כידוע, והנה יסוד העפר כ"כ שמוליד כח הכבדות והמומה "לבלתי היות" זו כ"כ בנקל ממקומו וקין כאשר נחקלל בקללת נע וגד התנועה, קיבל בתוכו מיסודי תנועה אבל לא מיסוד העפר כח המנוחה, וזה האדמה לא תוסף תת כחה לך כח הכבדות המיוחד לה, בשביל שעליך להיות נע וגד בארץ ולך נחלות כוחות המולידים התנועה והעסקה ממקום למקום:

(כו) ויקרא את שמו אנוש אז הוחל לקרוא בשם ה', כי אנוש מורה על חשיבות, כמו שפרש"י בפ' שלח כל אנשים לשון חשובים, ובימי אנוש התחילו לתת כבוד ויקר לבחו של איש ועולם ידו בהשחלמות הטבע ובשביל זה נקרא אנוש, ואז התחילו לזלזל בקריאה בשם ה' לפנות אליו ולבקש עזרתו, הרעיון כחי ועולם ידי התחיל למשול בעולם, וקריאה בשם ה' נעשה חולין:

ה (א) במדרש לבי' זה ספר תולדות אדם כלל גדול בתורה, ולרע"ק ואהבת לרעך כמוך כלל גדול בתורה כי ב"ע לא נשא אשה